

Lausunto

08.02.2021

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Johdanto

Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto – SAHK ry suhtautuu Suomen hallituksen valmistelemaan, fossiilittoman liikenteen tiekarttaan pääosin positiivisesti. Lausuntopyyntöön liitteenä esitetty historiallisten ajoneuvojen käyttö sekä muutamat muut tutkitut tiedot antavat kuitenkin aihetta tutustua seikkoihin ja näkökulmiin, jotka on otettava huomioon liikenteen tiekarttaa laadittaessa. Strategialuonnoksen nykyinen versio ei käytännössä ota juurikaan huomioon historiallisia ajoneuvoja. Strategia katsoo tulevaisuuteen, ja painopiste on tulevaisuudessa valmistettavien ajoneuvojen hankinnassa ja käytössä. Strategiassa on huomioitava ja turvattava myös historiallisten ajoneuvojen käyttö tulevaisuudessa.

1. Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto – SAHK ry

Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto – SAHK ry säilyttää ja edistää historiallisten ajoneuvojen kulttuuria Suomessa. Liittoon kuuluu 30 jäsenyhdistystä, joiden kokonaisjäsenmäärä on n. 8000. SAHK julkaisee myös arvostettua Automobiili-lehteä.

SAHK on kansainvälisen FIVA-järjestön, Fédération Internationale des Véhicules Anciens jäsen. FIVA on historiallisten ajoneuvojen harrastajien maailmalaaajuinen kattojärjestö, johon kuuluu kansallisia järjestöjä 73 maasta, museoita ja ajoneuvojen valmistajia eri maista. FIVA:n kokonaisjäsenmäärä on yli 2 miljoonaa. UNESCO on tunnustanut FIVA:n kulttuurityön ja siten sen jäsenenä välillisesti myös SAHK:n toiminnan maantieliikenteen kulttuuriperinnön edistäjänä ja säilyttäjänä. Yli 50 vuoden ajan FIVA on toiminut historiallisten ajoneuvojen harrastajien keskusjärjestönä. Kaikilla harrastajilla on yhteinen selkeä viesti: Suojellaan, säilytetään ja edistetään ajoneuvokulttuuria. Tähän kulttuurin

kuuluvat autojen ja moottoripyörien lisäksi kaikki muut tiellä kulkevat moottoriajoneuvot, joiden ikä on yli 30 vuotta. Painopiste on liikkuvassa ajoneuvokulttuurissa.

2. Tutkimukset

2.1. SAHK:n jäsentutkimus

SAHK:n vuonna 2020 jäsenyhdistystensä jäsenille tekemän tutkimuksen mukaan historiallisilla ajoneuvoilla ajetaan vähän. Tutkimukseen osallistuneista 38 % ajoi 1–500 km/vuosi, 23 % ajoi 501–1000 km/vuosi, 9 % ei ajanut ollenkaan.

Museoajoneuvoa, jolla on museoajoneuvovakuutus saa käyttää liikenteessä vain 30 päivää kalenterivuodessa.

2.2. FIVA:n maailmanlaajuinen tutkimus vuonna 2020

Tutkimukseen osallistuivat museoajoneuvojen ja muiden harrasteajoneuvojen omistajat, museot, harrasteyhdistykset ja alan kaupalliset toimijat. Myös Suomi osallistui tutkimukseen.

Suomen tutkimustulokset:

- n. 50 000 harrastajaa, jotka käyttivät keskimäärin 3 050 € vuodessa ajoneuvon ylläpitoon, korjauksiin ja tapahtumiin
- historiallisiin ajoneuvoihin, hankintoihin ja tapahtumiin käytettiin yhteensä 234 miljoonaa euroa vuonna 2020
- pelkästään tapahtumiin käytettiin yhteensä 21 milj. euroa vuonna 2019 (lähes kaikki Suomessa)
- yli 30 vuotta vanhoilla autoilla ajettiin keskimäärin 1035 km kalenterivuonna 2020
- historiallisilla moottoripyörillä (yli 30-vuotiaat) ajettiin keskimäärin 550 km kalenterivuonna 2020
- historiallisten ajoneuvojen polttoaineen kulutus Suomen kokonaiskulutuksesta on 0,23 %.

3. SAHK:n kommentit luonnokseen

3.1. Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen vaihtoehtoisilla käyttövoimilla

Tiekartan tavoitteissa mainitaan, että fossiilisesta polttoaineesta tulee pidemmällä aikavälillä päästä kokonaan eroon. SAHK:n mielestä kieltämällä totaalisesti perinteisen, fossiilisen polttoaineen käyttö

hävitetään Suomesta UNESCO:n tunnustama maantieliikenteen kulttuuriperintö, jota FIVA, SAHK ja monet muut historiallisten ajoneuvojen harrastejärjestöt ovat vuosikymmeniä säilyttäneet ja edistäneet.

3.2. Autokannan uudistaminen

9) Jatketaan nykyisiä konversiotukia vanhan bensiiniauton muuttamiseksi etanoli- tai kaasukäyttöiseksi.

Muuntaminen on käyttöajoneuvoille toimiva, mutta historiallisten ajoneuvojen (yli 30 vuotta) ja sellaiseksi tulevien (Young Timers 20–29-vuotiaat, jotka säilytetään historiallisiksi) muuttaminen etanoli- tai kaasukäyttöiseksi ei ole mahdollista, koska toimenpiteellä muutetaan myös ajoneuvon identiteettiä. Mahdollisilla muutoksilla poistetaan ajoneuvon historiallinen kulttuuriarvo. Museoajoneuvon kyseisiä muutoksia ei saa tehdä, koska muutoksen jälkeen ajoneuvo ei enää täytä museoajoneuvon vaatimuksia alkuperäisyydestä.

3.3. Autokannan uudistaminen liikenteen verotuksen toimenpitein

4) Ajoneuvoverotuksen muuttaminen.

Vanhojen, suuripäästöisten autojen ajoneuvoverotusta kiristämällä voidaan nopeuttaa näiden autojen toimittamista viralliseen kierrätysjärjestelmään. Suuripäästöisten autojen verotusta kiristämällä voidaan myös tehdä niiden ostaminen ulkomailta Suomeen nykyistä vähemmän houkuttelevaksi.

SAHK toteaa, että kiristämällä yli 30 vuotta vanhojen harrasteajoneuvojen ajoneuvoverotusta, vaikeutetaan merkittävästi maantieliikenteen kulttuuriperinnön säilyttämistä.

On syytä myös huomioida harrastuksen merkitys mm. ikäihmisille, kädentaidon perinteen siirtäminen tuleville sukupolville, sekä sosiaalinen merkitys koko harrastajakunnalle. Ajoneuvoharrastus on monelle seniorille ainoa sosiaalinen kontaktipinta, jota syntyy yhdistystoiminnassa.

Yli 30 vuotta vanhojen ajoneuvojen veronkorotuksen vaikutus valtion talouteen on marginaalinen. Vaikutus on enemmänkin vahingollinen, kun otetaan huomioon harrastajamäärä sekä ajoneuvoihin liittyvät kaupalliset toimijat ja työpaikat. Historiallisia ajoneuvoja tulee kohdella pikemminkin taloudellisena panoksena kuin ympäristötoimien painopisteenä.

4. Tiekartan tavoitteet ja toimet vuoteen 2045

Pitemmällä aikavälillä liikenteen kaikki fossiiliset polttoaineet tulee korvata uusiutuvilla tai päästöttömillä polttoaineilla ja käyttövoimilla kuten sähköllä, biopolttoaineilla ja sähköpolttoaineilla. Tavoitteena on, että fossiilisten liikennepolttoaineiden myynti kotimaan liikenteeseen loppuu vuonna 2045. Jos liikenteessä vuonna 2045 edelleen käytetään fossiilisia polttoaineita, tavoite fossiilittomasta liikenteestä ei voi toteutua.

Viitaten edellisiin kannanottoihin. Fossiilisen polttoaineen totaalinen kieltäminen johtaa maantieliikenteen kulttuuriperinnön katoamiseen Suomesta. Museoajoneuvot (joka on osa historiallisista, yli 30 vuotta vanhoista ajoneuvoista) saavat nykyisellään myös verotuen. Jos tämä verotuki poistetaan, romutetaan samalla ajoneuvolaissa määritelty museoajoneuvoluokka.

5. Yleisesti ympäristöä ja ilmastoa koskevat tavoitteet ja toimenpiteet

SAHK toteaa, että historiallisten ajoneuvojen polttoainejärjestelmät eivät pääsääntöisesti kestä pitkäaikaisempaa käyttöä etanolipitoisilla polttoaineilla. Tällä hetkellä saatavilla oleva 5 % etanolia sisältävä bensiini toimii vielä hyvin, mutta siitä suuremmat pitoisuudet aiheuttavat jo ongelmia. Strategiassa on myös huomioitava se, ettei tuleva lainsäädäntö saa estää historiallisten, yli 30 vuotta vanhojen, dieselkäyttöisten sekä 2-tahtimoottorilla varustettujen ajoneuvojen käyttöä tulevaisuudessa.

SAHK ei kaikilta osin tue strategialuonnoksessa esitettyjä toimenpide-esityksiä ajoneuvokannan uusimiseen, sillä ne ovat osin haitallisia vanhojen ajoneuvojen harrastamiselle, ja/tai aiheuttavat harrastajille lisäkustannuksia. Uusien ajoneuvojen hankintaa edesauttavat verotukselliset muutokset ovat toki tervetulleita, mutta ne eivät saa tapahtua vanhojen, jo käyttöön otettujen ajoneuvojen ja niiden käyttäjien verotuksen kasvun kustannuksella. Ajoneuvojen pitkää käyttöikää ei myöskään pidä yksipuolisesti käsitellä haitallisena ja negatiivisena ilmiönä. Tästä näkökulmasta kokonaishiihijalanjäljen (ajoneuvon valmistuksesta ja kaupan logistiikasta aiheutuneet suorat ja välilliset ympäristövaikutukset mukaan luettuina) pitkä käyttöikä jopa pienentää ajoneuvon haitallisia ympäristövaikutuksia.

Lisäksi historiallisten ajoneuvojen harrastajien ajoneuvokalusto on pääsääntöisesti käyttöikänsä nähden erinomaisessa teknisessä kunnossa, ja niiden varsinaiset, suorat päästöt ovat pieniä. SAHK:n jäsenistöilleen tekemä kyselytutkimus (Automobiili 3/2020 sekä www.sahk.fi) osoittaa selkeästi, että vanhojen ajoneuvojen harrastajat ajavat vanhoilla ajoneuvoilla erittäin vähän, joten vanhasta tekniikasta huolimatta niiden käytön aikainen kokonaispäästövaikutus on marginaalinen.

Käytetty ja käytössä oleva ajoneuvokanta on otettava huomioon myös kansallisesta ja kansainvälisestä kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta. Historiallisten ajoneuvojen harrastajien kansainvälinen kattojärjestö FIVA katsoo, että historiallisilla ajoneuvoilla on suuri kulttuurinen merkitys, johon on UNESCO:n tuki. FIVA pitää tärkeänä, että historiallisia ajoneuvoja suojellaan ja säilytetään sekä tällä tavoin edistetään maailman moottoriajoneuvojen kulttuurihistoriaa.

FIVA:n teettämän laajan tutkimuksen (Araghi & van Wee 2015) mukaan historiallisten ajoneuvojen omistajat pitävät hyvää huolta ajoneuvoistaan ja ympäristöstä. Tutkimuksen mukaan osa historiallisen ajoneuvon omistamisen mielekkyyttä on pitää huolta, että ajoneuvo näyttää hyvältä ja

toimii hyvin. Omistajat panostavat aikaa, energiaa ja rahaa varmistukseensa, että heidän ajoneuvonsa ovat hyvässä kunnossa ja hyvin ylläpidettyjä. Ajoneuvojen vuosittainen ajomäärä on hyvin vähäinen.

Ystävällisesti

Antti Poussa

puheenjohtaja

Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto – SAHK ry

Leo Belik

FIVA-edustaja

Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto – SAHK ry

Kirjallisuus ja linkit internetissä:

Araghi, Yashar & van Wee, Bert 2015. Old vehicles under new glance: a literature review and advanced data analysis on historic vehicles. Delft: Delft University of Technology.

<https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3Ad09cdd8a-d535-4ca3-bd50-7f69331fc2c2>

SAHK:n jäsenkyselyn tulokset. Automobiili 3/2020, sivu 77 ja www.sahk.fi

Belik Leonid

Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto – SAHK ry